

Vergaderjaar 2019–2020

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 257

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 februari 2020

Naar aanleiding van het verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat, van 22 januari, stuur ik u hierbij een schriftelijke terugkoppeling over de resultaten van de consultatie met betrekking tot het ontwerp van het Besluit tot wijziging van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas (uitvalsituaties hoogspanningsnet), ook wel de algemene maatregel van bestuur n-1 genoemd (hierna: besluit) (Kamerstuk 29 023, nr. 255).

De internetconsultatie van het besluit heeft gelopen van 19 december 2019 tot en met 22 januari 2020. In deze periode zijn tien reacties ontvangen, waarvan zeven openbaar. De volgende organisaties hebben een openbare reactie ingediend; TenneT, Netbeheer Nederland, Energie-Nederland, VEMW, Essent, NVDE en Petersburg Consultants.

In hoofdlijn worden de maatregelen in het besluit ondersteund. Met name het inzetten van reservecapaciteit voor het transport en aansluiten van meer hernieuwbare elektriciteit geniet een brede steun.

Wel zijn er een aantal aandachtspunten genoemd, welke met name betrekking hebben op de balans tussen meer capaciteit in het net op de korte termijn en de betrouwbaarheid van het net.

Hieronder zal ik extra aandacht besteden aan deze aandachtspunten. Diverse partijen, zoals Netbeheer Nederland en de NVDE, wijzen op het belang dat dit besluit nu snel in werking treedt, zodat er in gebieden waar het net «vol» zit op korte termijn meer transportcapaciteit beschikbaar komt. Ik zal mij ervoor inzetten dat dit besluit zo snel mogelijk in werking treedt, nadat onder meer een uitvoerings- en handhavingstoets door de ACM is verricht en advies door de Raad van State is uitgebracht.

Hieronder zal ik kort ingaan op de belangrijkste aandachtspunten die tijdens de consultatie naar voren zijn gekomen.

Betrouwbaarheid van het net

Energie-Nederland en VEMW uiten hun zorg over de gevolgen van de vrijstellingen van n-1 en het openstellen van de spitsstrook voor de betrouwbaarheid van het net en daarmee voor de leveringszekerheid. Nederland kent een zeer hoge leveringszekerheid. De bestaande eis van n-1, draagt daar zeker aan bij. Het is echter niet zo dat het gehele hoogspanningsnet (110 kV en hoger) op dit moment n-1 is uitgelegd. In eerder onderzoek is berekend dat onverkort vasthouden aan de eis van n-1 zou leiden tot extra investeringen van ongeveer 7 miljard euro, terwijl deze kosten niet in verhouding staan tot de extra betrouwbaarheid die daarmee gerealiseerd zou worden (Bijlage bij Kamerstuk 34 199, nr. 10). Daarom is nagegaan voor welke uitvalsituaties het doelmatig is om een vrijstelling op te nemen, de kans op uitval en de maatschappelijke kosten en baten van een onderbrekingen tegen elkaar afwegend. Tevens is een balans gezocht tussen betrouwbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid. De vrijstellingen zoals in het besluit opgenomen zijn dan ook noodzakelijk om enerzijds het net betaalbaar te houden en anderzijds om duurzame productie zoveel mogelijk aan te kunnen sluiten.

Prikkel voor netbeheerder om te investeren

In de reacties van Energie-Nederland, Essent en VEMW wordt de zorg geuit dat met de vrijstellingen en het openstellen van de spitsstrook de prikkel om in het net te investeren voor netbeheerders verminderd wordt. Ook met de vrijstellingen zullen de netbeheerders moeten investeren in het net. Daarnaast ligt er voor de netbeheerders de komende jaren een grote investeringsopgave om aan de toenemende vraag naar transportcapaciteit te kunnen voldoen. Dit jaar zullen de netbeheerders ook hun investeringsplannen moeten consulteren. Dit geeft deze partijen ook de gelegenheid om hun zorgen bij de netbeheerders concreet te maken. Ook de ACM toetst de ontwerp investeringsplannen van de netbeheerders.

Non-discriminatie

VEMW betwijfelt of het besluit in lijn is met het non-discriminatie beginsel, zoals opgenomen in de Europese richtlijnen voor elektriciteit. Dit beginsel houdt in dat netbeheerders ervoor moeten zorgen dat netgebruikers non-discriminatoir worden behandeld. Onderscheid tussen netgebruikers is alleen toegestaan, indien hier een objectieve rechtvaardiging voor is.

Het onderscheid dat in dit besluit wordt gemaakt tussen producenten en verbruikers is gerechtvaardigd. Voor verbruikers zijn de nadelige gevolgen van een onderbreking namelijk groter en ingrijpender dan voor producenten. Verbruikers worden bij een onderbreking direct geraakt in hun belang bij leveringszekerheid. Zo zullen grote verbruikers – zoals industrie en zakelijke dienstverlening – worden gestoord in hun bedrijfsproces, waardoor hun schade flink kan oplopen. Leveringszekerheid weegt ook voor kleinverbruikers zwaar. Dit zijn veelal huishoudens, waaronder kwetsbare afnemers. Voor producenten betekent een onderbreking dat zij op dat moment niet kunnen invoeden in het net.

Vergoeding

Energie-Nederland, Essent, NVDE en VEMW geven aan dat de nadelige gevolgen van een onderbreking fors kunnen zijn voor afnemers, zowel verbruikers als producenten. Zij vragen zich af of er mogelijkheden zijn voor vergoeding.

Indien een netbeheerder binnen de kaders van dit besluit blijft, is er geen aanleiding voor schadevergoeding. Bovendien blijft de betrouwbaarheid

van het Nederlandse net ook met dit besluit zeer hoog. In de meeste gevallen zal de netbeheerder het net na een onderbreking binnen zeer korte termijn weer kunnen inschakelen.

Ook op dit moment leiden onderbrekingen die binnen het wettelijke kader zijn toegestaan niet tot schadevergoeding. De wettelijke grondslag voor dit besluit staat dit ook niet toe om dit in dit besluit wel te regelen. In de Netcode elektriciteit is voor regionale netbeheerders wel een compensatieplicht opgenomen, maar de achtergrond hiervan is niet het vergoeden van schade als gevolg van een onderbreking, maar het inbouwen van een prikkel voor netbeheerders om een onderbreking zo snel mogelijk op te lossen. De netbeheerders en afnemers kunnen zelf deze afspraken be- en herzien.

Vervolg

Op dit moment worden de consultatiereacties verwerkt. Waar nodig wordt naar aanleiding van de consultatiereacties de nota van toelichting aangevuld. Vervolgens zal het verdere besluitvormingstraject worden doorlopen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes